СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 127. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 3-го червня 1938. No. 127. Jersey City, N. J., Friday, June 3, 1938 VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОБМЕЖУЮТЬ ОРУДУВАННЯ ЗАПОМОГОВИМИ ГРІШМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт звернувся до сенату листом і просив, щоб сенат якнайскорше затвердив суму, призначену на боротьбу з безробіттям, й щоб залишив урядові можливо якнайбільшу свободу в орудуванні грішми. Бо положення на фронті безробіття в останніх кількох тижнях значно погіршилось і потрібно скорих та рішучих заходів, щоб цьому запобігти, говорив президент. Проте сенат не вволив вповні волі президента і призначив покищо тільки малу частину на безпосередню виплату безробітним. Над рештою сенат буде ще застановлятись, як їх найкраще зужити в боротьбі з безробіттям.

ГОСТРА НОТА АМЕРИКИ ДО ЯПОНІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд вислав до Японії дуже гостру ноту в справі повороту американських збігців у Китаю на ті території, які заняла Японія. В Китаю є багато американців, які мали там великі маєтки. Перед загрозою війни вони втікали в безпечніші околиці, а коли бойовий фронт перейшов, вони бажали вернутись назад на старі місця. Але японська влада ставить їм ріжні перешкоди. Американський уряд у згаданій ноті висказав своє незадоволення з приводу цього і дорікає Японії, що хоч вона всюди говорить, що далі в Китаю триматиметься засади „відчинених дверей", то проте в практиці не впускає американців на їх старі позиції.

ПОГОНЯ ЗА СХОПЛЮВАЧАМИ ДИТИНИ.

ПРИНСТОН (Фльорида).—В полудневій частині Фльориди розпочалася велика погоня по лісах і мочарах за схоплювачами 5-літньої дитини родини Кешів. Батько дитини, хоч виплатив схоплювачам $10,000 окупу, то проте дитини не дістав назад. Тепер викрилося, що гроші таки були в банку позначені і федеральні аґенти подали до відома всі числа грошевих банкнотів. Дотепер зловили одного місцевого столяра й арештували його як підозрілого в схопленні. Поліція переконана, що схоплювачі дитину замордували і залишили десь у лісі. В руках поліції знаходиться чимало знаків, які поможуть їй остаточно ствердити, хто був справником цього жорстокого злочину.

СУПЕРЕЧКА МІЖ ПРОКУРАТОРОМ І ГОЛОВОЮ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Голова федеральних аґентів, Едґар Гувер, заявив, що вістки, начебто нюйорський відділ федеральних аґентів буде переформований тому, що не зумів затримати двох німецьких шпиґунів, а позволив їм на кораблі втекти, є цілком безосновні. Гувер без обиняків заявив, що відповідальним за втечу тих двох шпиґунів є ніхто інший, тільки прокуратор Гарді. Гарді, довідавшись про ту заяву, не відповів нічого.

КОМУНІСТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗАХОПЛЕННЯ ВЛАДИ.

БОСТОН. — Спеціяльна стейтова комісія яка впродовж вісьмох місяців провіряла в стейті Масачусетс діяльність комуністів, опублікувала тепер свій звіт, у якому говорить, що комуністи в цьому стейті тихо працюють на те, щоби при відповідній нагоді захопити владу. Праця їх скупчується головно в юніях, що належать до К. П. О. Майже всі морські юнії знаходяться нині під зарядом комуністів, говорить звіт комісії. Але, стоячи на високих позиціях, ті комуністи покищо маскуються і отверто не признаються до комуністичної партії. Покищо це тільки скрита боротьба за стратеґічні позиції.

ЗАКІНЧЕННЯ НАУКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ.

НЮ ЙОРК. — В американських університетах з кінцем травня покінчено науку. В самім тільки Колюмбійськім університеті в Ню Йорку одержали коло пять тисяч студентів академічні ступні. Президент університету, Ніколас Ботлер, виголосив промову, в якій сказав, що демократія нині у великій небезпеці. Під „демократією" він розумів такий суспільний устрій, який індивідуальним спосібностям людини дає нагоду проявлятися.

СТУДІЮЮТЬ СВІТОВУ ВИСТАВУ З ПОВІТРЯ.

НЮ ЙОРК. — Група знавців враз з предсідником Гровером Грейленом, піднеслася на літаку в повітря і звідти буде студіювати питання особистого й автомобілевого руху на площі Світової Вистави. Передбачають, що відвідають цю виставу десятки мілонів людей, тому треба заздалегідь подбати, щоб ті люди не скупчувалися занадто в одних місцях.

ЧЕХИ ГОТОВЛЯТЬСЯ.

Воєнне напруження в Европі, що обертається довкола Чехословаччини, заставляє чехів дивитися за своїм воєнним приготуванням. На образку моторовий відділ чеської армії.

ВИСИЛКА НЕБАЖАНИХ ЧУЖИНЦІВ.

Усі чужинці, які перебувають нелеґально у Франції, мусять до місяця залеґалізувати свій побут або покинути Францію. Політичні еміґранти, які не можуть вернутися до своїх країв, можуть внести відповідні прохання до міністерства внутрішніх справ. Небажаних чужинців, які перебувають леґально, влада повідомить заздалегідь про висилку з Франції. Уряд призначив 5 міліонів франків на кошти висилки небажаних чужинців з Франції.

НАЙКРАЩІ КАНДИДАТКИ ДО ПОДРУЖЖЯ.

Товариство, що утримує летунську комунікацію між Амстердамом і Лондоном, має постійно клопіт з жіночою обслугою на літаках. Одна з них заявила кореспондентові лондонського часопису, що підчас її шеститижневої служби мала аж 90 „пропозицій" вийти заміж. Додала, що кожна її товаришка по 6-тьох місяцях праці на літаку покидає службу, бо виходить заміж. Такі дівчата виходять заміж здебільша за летунів та інженірів комунікаційного товариства. Частина виходить теж заміж за подорожних, які захоплюються їх чемною поведінкою, холоднокровністю та знанням кількох мов.

МЯСОЖЕРНА КОРОВА.

З Венеції повідомляють про доволі дивну подію. Селянин Бонавентура Пікольон у Тревізі запримітив, що від довшого часу щезають йому кури, качки, гуси й индики з подвір'я і зо стайні. Спершу Пікольон думав, що щурі роблять йому таку шкоду й поїдають дріб, або що нічні злодії викрадають птицю зо стайні. Та на своє превелике диво запримітив Пікольон, коли він одного ранку зайшов до стайні, як одна з його корів найспокійніше заїдає молоду гуску.

Біля корови знайшов він іще останки з двох качок та индика. Після того дивного, просто неймовірного відкриття не мав він іншої ради, як відділити дріб від корів і примістити його в інші місці.

СПАЛИЛИ ПРОТИНІМЕЦЬКІ КНИЖКИ.

В Зальцбурґу спалили велику скількість книжок жидівських авторів та інших з протинімецьким змістом. Спалення відбулося в асисті численних представників нац.-соціялістичної партії.

ЗБУДУВАЛИ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК ДЛЯ ЇЗДИ ПОНАД АТЛЯНТИК.

Заряд всеамериканських повітряних шляхів заявив, що його компанія побудувала величезний пасажирський літак, кілька разів більший від дотеперішніх найбільших, для пасажирської їзди понад Тихий океан, а також понад Атлянтійський океан. Цей літак коштував чотири міліони долярів. Таких літаків будують більше. Вони будуть курсувати між Ню Йорком і Лондоном. На них зміститься 40 до 50 пасажирів.

ОСТАННЯ КАТОРЖНИЦЯ.

У Ґвіяні померла остання французька каторжниця, Марія Барте.

Як відомо, вже віддавна жінок, засуджених на каторгу, залишають в одній із центральних вязниць Франції. Та давніше висилали їх у Ґвіяну, де каторжники, що відбули кару, поселювались і шукали жінок. А жінок там було дуже мало.

Марія Барте прожила в каторзі 50 літ. Замолоду займалася вона в Бордо проституцією і довершила кілька дрібних крадіжів. Після четвертого, чи пятого крадіжу засудили її на висилку до Ґвіяни. На каторзі користувалася вона розмірно великою свободою і в 1909 р. за дозволом міністра справедливости вийшла заміж за араба-вбивника, Ляхдар бен Юсуфа, з яким мала двоє дітей. Та діти доволі скоро померли від жовтої пропасниці і кілька літ пізніше помер теж їх батько.

Марія Барте, яка залишилася вдовою і працювала на фармі, по старому займалася давньою своєю професією з Бордо. Померла вона, скінчивши 76 літ. За її похороном ішло 40 каторжників.

ВІДКРИЛИ ГРІБ ҐЕНЕРАЛІВ АРМІЇ СОЛІМАНА ВЕЛИКОГО.

В Адріянополі відкрили гроби двох ґенералів армії Солімана Великого — Кари Мустафи Паші й Медек Ібрагіма Паші, що померли одної днини. Кара Мустафа проводив турецькою армією, що обляґала Відень. Досі думали, що оба ґенерали поховані в Стамбулі.

ХОДИВ РАЧКИ Й ЗАБУВ ГОВОРИТИ.

Коло французької місцевости Лявальжандармерія схопила в лісі 60-літнього старця в лахміттї, що ходив рачки й забув говорити. Здичілий чоловік забув навіть, як називається й звідки походить.

ВОВЧИЦЯ ЗАГРИЗЛА ДИТИНУ.

У Ваврі під Варшавою трапилася трагічна подія. Жінка інжиніра Розалія Водзіцка дістала в дарунку вовчицю. Вовчиця була дуже лагідна і її поведінка не викликувала ніяких побоювань. Недавно підчас проходу інжинірової вовчиця кинулася раптом на 6-літнього хлопця Яна Маяка, який переходив вулицею, і заки власниця відірвала її, вовчиця загризла хлопця на смерть.

ВИМАНТИВ 2,500 ДОЛЯРІВ.

Зо Злучених Держав вернувся до родинного села Домбрувки; недалеко Варшави, А. Бохенські і хотів купити поле. Про це довідався невідомий обманець і зголосився до Бохенського, кажучи, що є валютовим комісарем з міністерства скарбу. Наївному реемігрантові обманець показав навіть відповідну леґітимацію, завів Бохенського до солтиса і там забрав від нього 2,500 долярів, запевняючи, що чергового дня дістане за них злоті, бо закордонних грошей не вільно йому в себе переховувати. Чергового дня Бохенські зголосився до громадського уряду за злотими і щойно тоді переконався, що його обманули. Справою занялася поліція, яка шукає обманця.

ЗНОВУ СТРІЛЯНИНА В ЕҐЕРІ

ЕҐЕР (Чехословаччина). — Дня 21. травня б. р. чеська поліція вбила пострілами двох судетських німців-націстів: Н. Бема і Ю. Гофмана. Ця подія стала відразу міжнародньою і мало що не довела до поважного конфлікту Чехословаччини з Німеччиною. А ось знову в тім самім пограничнім місті Еґер стався інший „випадок". Чеський підстаршина постріляв у ресторані двох судетських німців-селян, що забавлялись при пиві. До стрілянини прийшло тоді, коли музика, що грала німецькі пісні, не захотіла заграти чеської пісні, якої зажадав підстаршина чеської армії, Венцель Томан. Проти цього домагання Томана запротестували присутні в ресторані німці. Було їх 35 осіб. Вкінці вони кинулися на Томана і прийшло до шарпанини, підчас якої Томан почав стріляти і ранив дві особи, які відвезено до шпиталю.

ПИШУТЬ ПРО „НОВУ ПРОВОКАЦІЮ".

БЕРЛІН. — Німецька преса, описуючи стрілянину в Еґері, підкреслює, що Німеччина є тепер наражена „на систематичну провокацію" з боку Чехословаччини. За це націсти винують не тільки Чехословаччину, але й Францію й Англію, що нібито додають Чехословаччині „відваги". Часописи хвалять судетських німців за „дисципліну", підкреслюючи, що інакше булоб уже давно прийшло до „непередбачених наслідків". Але є і такі газети, що вважають подію в Еґері тільки за „поступок пяного чеха".

КАРДИНАЛ ПРО ПОЛІТИКУ ҐЕН. ФРАНКА.

БУДАПЕШТ (Угорщина).—Американський кореспондент відбув інтервю з еспанським кардиналом Гомою, що прибув на Евхаристичний Конґрес. Кардинал є головою еспанської ієрархії, а також дорадником і приятелем ґен. Франка. Кардинал рішучо заперечив тому, щоб ідеалом ґен. Франка було перемінити Еспанію в націстичну чи фашистівську державу. Еспанія не буде тоталітарною державою, а буде побудована на засадах християнських, зокрема на тих, які є зясовані в папській енцикліці про соціяльну справедливість. Кардинал заявив далі, що еспанці осталнуться еспанцями, а не сателітами і наслідувачами. Тому ґен. Франко не думає стати маріонеткою, якою крутив би Гітлер чи Мусоліні. Ґен. Франко відплатиться націстам за їхню поміч, але торговельними полекшами. Еспанська вдача, говорив кардинал, є індивідуалістична. Ось тому не може бути мови про тоталітарну державу в Еспанії. Війна могла була давно покінчитись в Еспанії, якби в неї не були вкрутились Совети. Через них і тепер іще не знати, коли вона покінчиться. Але в усякому випадку, казав кардинал, переможцем вийде ґен. Франко.

ВЖЕ Й ТА ВИЗНАЄ ҐЕН. ФРАНКА.

ПРАГА.—Демократична Чехословаччина приймає відпоручника ґен. Франка та висилає свого представника до цеї Еспанії, яку представляє ґен. Франко.

ПОЛАГОДЯТЬ І БЕЗ РОСІЇ.

ЛОНДОН. — Мусить прийти до згоди у справі Еспанії. Така є тепер вимога британської політики. А треба цього Англії тому, що допрева тоді буде повна згода між нею й Італією. Проти такої згоди є Росія. Але, каже англійський премієр, обійдеться тут і без Росії. Таксамо, говорив Чемберлейн, треба Англії доконче довести до згоди між судетськими німцями і Прагою.

ПРОТИ БОМБАРДУВАНЬ.

ПАРИЖ. — Франція переговорює з Англією і Ватиканом у справі видання спільної ноти до ґен. Франка з домаганням заперестати бомбардування міст і сіл. Англія дала на те згоду. Ждуть іще на відповідь Ватикану.

ПРИДЕРЖАЛИ АНГЛІЙСЬКУ НАЦІСТКУ.

ПРАГА. — Панна Фрімен-Мітфорд, що віхала автомобілем у військову смугу, була віддана пятьгодинній ревізії. Це та англійка, що явно визнає себе симпатичкою Гітлера. Вона і в Чехословаччині носила явно свастику, яку подарував їй Гітлер. За ту свастику напала на неї 10. квітня юрба в Лондоні.

І СЛІДУ НЕ СТАНЕ.

ВІДЕНЬ. — За кілька місяців навіть ніхто не буде знати, де знаходиться Австрія. Прусія, Баварія й Австрія зникнуть, а цілий край буде поділений на 39 округ, що підлягатимуть прямо Берлінові.

ЧИСТЯТЬ ДЕЛЕҐАЦІЮ.

ЖЕНЕВА. — Заповідають, що Сталін рішив основно перечистити ще й совєтську делеґацію у Женеві. Всіх членів делеґації відкликано в Москву. Один відмовився вертатись.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВСЕ АМЕРИЦІ БУТИ НЕВТРАЛЬНОЮ?

Коли в Европі держави лагодяться до війни, то вони застановляються над питанням, як до цеї війни поставиться кожна суспільна сила, передовсім кожна, хочби найменша держава й нація. Зпоза европейських держав вони цікавляться передовсім краями Азії й Африки, які певно будуть мати певний вплив на перебіг нової війни. На держави Нового Світу багато не оглядаються, бо вони рішального впливу на цю війну мати не можуть.

Одинокий виняток з країв Нового Світу в тім огляді становлять Злучені Держави. Це нині одна з найбільших, якщо не найбільша економічна потуга, з великими можливостями розвинутися в мілітарну потугу, й тому для кожного учасника майбутньої світової війни важно, як поставиться в тій новій війні Америка.

В Америці добре свідомі цього зацікавлення. Свідчать про це ріжні уступи з висказів найвищих урядників держави. Свідчать широкі дискусії преси й публіцистів. Свідчить про це й нагінка на шпигунів чужих держав, головно Німеччини і Японії. Свідчить зрештою хочби кампанія проти війни, яку повели недавно американські церкви. „Тисяча духовників пропонує проповіді проти війни" — доносять суботішні газети Ню Йорку й околиці. Правда, їх проповіді можуть стільки помогти проти війни, що парасоля на падаючу з літака бомбу, але самий факт, що стільки духовників вважали потрібним заговорити про війну, свідчить про те, що питання участи Америки у війні є реальним питанням життя.

Говорить про це питання відомий американський публіцист, Вилієм Филип Симз, заграничний редактор ґазетного ланцюха Скрипс-Говарда, в одній зо своїх останніх кореспонденцій з Вашинґтону. Звідти, себто з осередка федерального уряду, він подає, що коли прийде до загальної війни в Европі, то Америка лише спершу зможе стояти збоку, тобто не брати участи у війні. Колиж в Европі зчепляться з собою держави демократичні й держави фашистівські, то Америка стане там, де вона стояла вже раз, в першій світовій війні, себто по боці демократії. „Таке є приватне переконання", каже Симз, „подавляючої більшости вашинґтонських урядників, без огляду на те, що вони говорять публично".

Симз наводить низку явищ, які заставлять Америку не оставатися невтральною, але вмішуватись у війну. Вимагати цього буде передовсім інтерес єдности Америки, себто рятування її від внутрішнього розбиття. Невтральність буде неможлива, бо Америка нині відчуває, що невтральність з боку Америки є попертям сильних проти слабих, напасників проти нападених. Накінець до війни заставлять край могутні економічні інтереси: що війна потриває довше, то край буде життєво заінтересований у перемозі одної сторони.

Багатьом може ця проґноза не подобатись, але питання не в тому, чи вона нам подобається, а в тому, що вона відповідає життєвій сутності.

ПІСЛЯ РОЗВЯЗАННЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК

Здавна вже збиралися хмари над нашою жіночою організацією: численні в останніх часах конфіскати статтей у „Жінці", навіть таких, що були вже колись друковані, ріжні заборони (збірка піря для шпиталю, збірка на освіту селянки), заборона участи в ювилейному святі „Просвіти" — усе те були предвісники катастрофи, яка склалася 6-го травня ц. р.

А подія була справді катастрофою, бо обняла не тільки Львів, але цілий край: 72 філії по містах і містечках, 12 сот кружків по селах —, у сумі близько 50,000 членів. Працю, яка довгі роки тут у центрі й на місцях у краю велась ідейно та пляново, обгортала щораз нові ділянки, творила нові цінності, виховувала свіжі кадри свідомого, національно активного жіноцтва — одним „декретом" цілковито загамовано. Журнал „Жінка", один з найкращих, який у нас останніми часами появився, багатий і цікавий змістом, сильний думками та ясною провідною лінією — припинений. „Українка", молода ґазетка, що за короткий час свого існування здобула собі вже симпатію та передплатниць по селах — припинена. Значить: підірваний у корені звязок централі з її членами в краю, голос проводу здушений.

Враження того безправства у Львові і в краю величезне, але те враження не з тих, що валить із ніг. Може там і мявкне хтось, у жіночому кутку, та агал жіноцтва в краю не стоїть, а затискає уста і підносить протести. Ми вже пережили в останніх десятках літ стільки, що уміємо і теперішній удар перенести — і перенести достойно, без пониження.

Як зачуваємо, провід товариства робить усі заходи, щоб на леґальній дорозі відновити діяльність Союзу Українок. Роблять теж заходи для відновлення жіночої преси. І мусимо вірити проводові, що як зумів стільки літ вести товариство й поставити його на широкій площині та зробити його пожиточним і поважним чинником у громадянському житті, таксамо зуміє і тепер вивести його з крутіжу на спокійні води. А жіночий рух таки могутня сьогодня стихія, що на евентуальність знайде собі якісь форми дальшого існування.

Але передумовина до цього — повне довіря членів до управи т-ва та здисциплиноване підчинення усім її зусиллям. Вона, хоч розвязана хвилево й нечинна, має право й обовязок боротися за привернення товариству статутових вольностей. Нині не пора на адресу свого проводу робити якінебудь докори. Може й були там деякі помилки — де їх нема?; може раз і другий провід у дечому промахнувся — хто в нас не промахується нераз аж по береги? Але кожний його крок, річ певна, був подиктований завжди добром товариства й бажанням зберегти в повній чистоті національний характер орґанізації.

Ми розуміємо, яке важке сьогодні положення управи Союзу Українок, що бере на себе тягар рятувати велику цінність народу, тому мусимо підтримати її в її змаганнях — не лише жінки, але й усе українське громадянство. Бо Союз Українок — це не чисто жіноча установа, як дехто думає, але суто національна, що працювала над зактивізуванням жіноцтва для праці серед народу. Через своїх членів у краю працювала теж посередньо у всіх наших громадянських орґанізаціях: у Просвіті, кооперації, Рідній Школі. Її члени по кружках складали великі жертви на закупно церковних річей, а ось недавно зібрали піря на 200 подушок для українськоо шпиталю у Львові — словом: у кожній народній потребі ставали готові до служби.

І як болюче вразило нас розвязання „Сили", заборона Просвітянського Конґресу, сокільського здвигу, загроза площі Сокола-Батька, таксамо мусить у всіх боліти розвязання Союзу Українок. Тому ціле громадянство мусить станути в його обороні, бо, обороняючи одну нашу національну цінність, боронимо тимсамим наш стан посідання, наше національне існування.

І ще одно: внаслідок розвязання товариства знайшлася управа в дуже скрутному матеріяльному положенні: векслеві зобовязання, незаплачений чинш за льокаль, кошти друку часописів, невирівняні платні службовичкам централі — ось що мулить душі проводу. Крім морального удару ще й великі матеріяльні втрати. А тут іще кошти процедури, звязані з евентуальним реактивуванням товариства. Чи не можнаб і в цьому напрямку прийти йому з допомогою, взяти на себе тягар зліквідування — хочби частинно — довгів Союзу Українок? Кидаю думку в надії, що кожна з нас знайде вже дорогу та способи, як ту поміч перевести.—(„Діло").

Константина Малицька.

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД" У ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦІ

Львівський воєвода Альфред Білик вислав 10. травня 1938 р. до „Центробанку", як табулярного власника, і до товариства „Сокіл-Батько", як фактичного посідача „Українського Городу" (площі Сокола-Батька), письмо, яким повідомляє згадані українські установи, що зачинає правне поступовання у справі вивласнення ґрунтових парцель, які становлять „Український Город". Воєвода подає, що внесення на вивласнення предложила військова команда округи корпусу ч. 6. „Український Город" має бути вивласнений на річ скарбу польської держави й ужитий на цілі „оборони держави".

З цього виходить, що дотеперішні заходи Української Парляментарної Репрезентації, як також українських установ, щоб урятувати „Український Город", не увінчались успіхом ні у Варшаві, ні у Львові. Українська преса почала друкувати заяви з поодиноких українських громад, у яких українське громадянство однодушно заявляє, що ніколи не зречеться „Українського Городу", який є власністю цілого українського народу.

Як бачимо, та справа ввійшла тепер в останню фазу. Отсе виготовлено у законний спосіб спротив проти цього вивласнення, який повний ріжних арґументів, що не узасаднюють цього вивласнення, бо власником „Українського Городу" не являється якась одна особа, чи навіть інституція, а є ним Українська Нація. Далі виказується наявно, що таке вивласнення зовсім непотрібне, бо таки зараз у самому сусідстві є величезні простори вільної землі, якої власником є місто Львів. Значить, є доволі місця і для військових потреб і для „оборони держави".

Тут треба пригадати, що новий польський наступ є тепер тісно злучений з натиском польської військової влади. Польські ґазети не криються з тим, що й новий „курс" на Волині розпочато під натиском армії. Як бачимо, то польське військо перебирає тепер у свої руки дальшу польонізацію „східних кресів", змагаючи тим до „оборони держави".

З комунікату „Сокола-Батька" видно, що в цій справі треба поступати дуже розважно й холодно і задержати якнайбільший спокій і рівновагу духа. Чи ця розвага і той спокій що поможуть, покаже недалека будучність. Але і з комунікату видно, що „Сокіл-Батько" потребує такиж дальших заяв громадянства і виявів протесту проти задуманого вивласнення „Українського Городу". Ось тому і тут в Америці треба те памятати і згадувати у своїх протестаційних резолюціях і за „Український Город" та висилати ті резолюції між іншим також до польського уряду та до польської амбасади у Вашинґтоні.

В ОБОРОНІ УКРАЇНЦІВ У РУМУНІЇ

Центральне Бюро оборони меншин у Женеві вислало за підписом свого голови, д-ра Кевера, мадяра з національности, на руки голови сто першої Ради Ліги Націй лист з протестом проти утисків українців у Румунії. До листа долучено переклад статті з ч. 91-го „Діла", в якій говориться про цілковиту заборону української мови, знищення цілої української преси за винятком „Часу" та нагінку на все українське як по містах так і по селах. Цей матеріял який розповсюднено між членами Ради та журналістами, викликав велике зацікавлення в кулюарах Ліґи Націй, і його використала майже ціла головна швайцарська преса. „Журналь де Женев", „Куре де Женев", „Аксіон Насіональ", „Ґазет де Льозан", „Цірхер Цайтунґ" та інші помістили обширні комунікати, в яких подають факти переслідування українців. Тимчасом з румунського боку не зявилась ні одна заява, що стверджує правдивість українського протесту. Центральне Бюро оборони меншин у Женеві, засноване 5 років тому д-ром Кевером, який є його постійним головою, збирає й подає до преси та до Ліґи Націй усі факти утисків меншин по всіх державах Европи, а також розроблює в своїх виданнях матеріяли для вирішення меншинних справ. Бюро видає в Женеві французькою мовою місячник „Голос Народів" та анґлійською мовою в Лондоні квартальник „Національні меншини". — (Офінор).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. St. John's the Baptist Society, Branch 223, will hold its half-yearly meeting Sunday, June 5. And we ask all members to be present at this meeting, because there is some very interesting subjects to discuss. The meeting will be held in the, St. Peter & Paul Church Hall, after mass. — Daniel Cieply, Ass. Rec. Stc.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ".

Селеш Жигмонт.

ПЕКОЛЬНІ ГРОШІ

I.

У парубоцькому товаристві раз оповідав один товстий пан таку подію:

Жив колись у Будапешті бідний юнак — називався він Жібрик Людовик. Він страшенне радо грав у біліярд, але ще охотніше їв, бо був завсіди голодний. Гри у біліярд певно був би зрікся, але не міг привикнути, щоб не їсти. Витримав голодівку сорок вісім годин, але дальше ні і тому рішився на найгірше: продати чортові свою душу.

Знайшов стару бабу, про яку говорили, що вона споріднена з пеклом, і виявив їй свій намір. Чарівниця досить злісно вислухала його, а потім сказала:

— Даремно, молодий пане, трудились ви до мене, бо я вже такими справами не займаюсь. Від такої доби, як наша, у світі такім скаженім, пекло не потребує посередників і не мусить платити провізії, бо молоді люди звертаються до нього безпосередньо. Найкраще буде, коли ви зайдете особисто до пекольної канцелярії, якої адресу дуже радо вам дам. А чейже маєте якусь протекцію?

— Ах, якби мати її! — вітхнув юнак.

— Це справді велика шкода, відповіла відьма. — А можливо, що й так вам пощаститься, маєте досить гарненьке обличчя, а на це чорт ласий.

Жібрик, принявши адресу, попрощався.

Чорт — великий пан, тимто його канцелярія влаштована по великопанськи. Жібрик увійшов з боязким серцем, але рішуче до почекальні, що вилискувалася мармуром і золотом. Молоде, усміхнене чортеня дуже услужно прискочило до нього.

— Чим вам можу послужити?

Юнак ледви вимовив, загикуючися:

— Я хотів би продати свою душу.

Чортеня радісно притакнуло:

— Так? А ваші умови, прошу?

Жібрик не порозумів гаразд цього питання і тому спитався:

— Які умови? Цього я не розумію.

— Ну, любов, достойність, слава, щастя в грі, багатство... Чого бажаєте за це?

— Грошей — грошей я хотів би — відповів бистро наш юнак.

Чортеня показало на сходи і сказало:

— Перший поверх, праворуч.

Жібрик поклонився чортеняті й потім непевним кроком ішов на перший поверх. У великанській салі праворуч було повно людей: елеґантних, перемішаних з обдертими. Жібрик якось здивовано побачив між ними групу великих панів, яких з погляду пізнавав; між ними були також чотири чи пять директорів банків, куди старався дістатись. Всі з обличчям білим, наче полотно входили по черзі до окремої кімнати, відки хутко, неначеб хтось їх гонив, виходили. Жібрик чекав скромно, аж прийшла черга на нього, тоді і він увійшов за перегородку. Біля стола, що був покритий чорним оксамитом, стояв старий чорт в окулярах, який сильно здивувався, коли Жібрик виявив йому своє бажання.

— Ха-ха-ха, світ валиться! — бурмотів крутячи головою. — Перше також приходили сюди молоді люди, але не по гроші. Одні бажали слави, другий поважання, більшість чарів, якими могли б чарувати серце своєї красуні. А вам треба грошей!! Гроші! Бідний ідеалізме!

Жібрик запалився.

— Я голодую, — прошепотів соромливо.

— Гаразд, гаразд! — притакнув старий чорт. Опісля взяв шкіряний мішок, вложив до нього пять дукатів і подав його Жібрикові.

— Тут маєте!

— Тут маєте!

Юнак витріщив здивовано на нього очі.

— Це все? — спитав розчаровано.

Але чорт заспокоїв його:

— Нічого не журіться. Ці гроші ніколи не підуть від вас. Ці гроші є саме тим, що вас з нами вяже і що не дасть вам виховзнутися з наших рук. Навіть коли вмрете і ваша душа вилетить із тіла, то і тоді ще ці гроші будете тримати. Щойно в пекольній брамі відберуть від вас їх, а до тієї пори ви їх не позбудетесь. Гроші це наш договір, важний до тієї пори, поки гроші будуть вас триматись, і тільки само пекло може його нарушити.

По тілі молодця пробіг легенький мороз, але він ухопив мішечок і поспішив — просто до гостиниці.

II.

Жібрик скоро переконався, що чорт справді по панськи заплатив йому. Чорний мішок був незглибний. Хочби й найбільше видав, всеж завсіди в мішку було тільки пять золотих — чисто нових, свіжо викарбованих дукатів, що блистіли.

Отож з бідного стався тепер багатий молодий пан; спочатку тільки їв і грав у біліярд, згодом засвоїв собі всі панські „примхи" і марнотратством. Мешкав у чудовій палаті, окружив себе групою льокаїв, мав кілька пар коней, купавсь у шампанськім і на перегонах ставив високі ставки, але зміст його мішка залишався завсіди незмінний.

Він досить довго вихвалював собі це життя: адже мав усе, що тільки міг собі бажати. Крім того мав стільки товаришів і приятелів, що міг наче якийсь князь утримувати великий двір. Грішми розкидав так, що одного разу звернув на себе підозріння поліції, але дукати були правдиві, його життя чисте, отже не могли проти нього виступати з обвинуваченням.

Але нараз... усе це зненавидів. Життя у добробуті почало його нудити, забави і вибаги, головно його приятелі викликали в ньому почуття відрази. Пригадував, що не мав ані одного приятеля, як довго був бідний. Чортівські гроші пекли його, радо хотів би їх позбутися. Тужив за біднотою, за добою голодівки. Але даремне пробував усіх способів: мішок ніяким робом не випорожнювався, хочби з нього не знати скільки брати. Накінець він рішився на останню пробу. Пішов до церкви. Боязко увійшов до неї і там зовсім іззаду між жебраками скорчився. Радо хотів би впасти хрестом, але не відважувався. Але коли прийшов паламар збирати датки, він сягнув до мішка і все, що там було, кинув на тацу.

Але дукати, начеб таца не мала дна, впали з неї всі і покотились по долівці. Дивна річ, ніхто інший цього не помітив, тільки Жібрик. Його очі мало не повискакували з жаху. Тремтячи на всьому тілі, вибіг з Божого дому і швидко витягнув свій мішок. Ані одного дуката в ньому не бракувало!

— Все даремно! — прошепотів посинілими губами, потім повторяв тихо: — Все даремно!

Було літо, а тремтів від холоду. Як сновида блукав цілий день по місті, а коли смеркло, в його душі дозріло накінець рішення: — Таке життя — це не життя! Тому краще покінчу з собою.

III.

Пішов на міст Маргарети, щоб скочити з нього до Дунаю. Зломаний тілесно, ходив сюди-туди між камінними стовпами. Молоде життя в його душі ще раз вело страшний бій із самогубним наміром.

Коли вже приступив аж до поруччя, помітив, що якась жіноча постать біля нього нагинається через поруччя мабуть з тим самим рішенням: кинутись у воду. Ледви встиг зловити її за руку.

— Що задумуєте, безталанна? — питався Жібрик голосом, що тремтів від зворушення. — Хочете відібрати собі життя?

Дівчина хвилину не була всилі слова промовити, а потім гнівно, але притім рішуче відповіла: — Так, хочу!

Жібрик, глибоко зворушений, глядів на цю безталанну гарну дівчину:

— Така молода й така гарна: чомуж це?

— Бо моє життя — це не життя. Це тільки бідне животіння. Я молода і, як ви кажете, гарна, але що з того маю? Мої молоді літа пливуть у рабстві, блиск моїх очей і свіжість моїх уст мусять нищить бій за шматок хліба, за кусник полотна, з якого я моглаб собі вшити якусь суконку.

Виглядала надзвичайно гар-

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗНОВУ ЗЛОЧИНСТВО „ДРУГОГО ПОКОЛІННЯ" ІМІГРАНТІВ.

В одній коршмі при Норт Контрі Ровд, коло Ст. Джеймса, на Лонг Айленді, знайдено кілька днів тому тіла власників тієї коршми, польських імігрантів Германовских. Обдукція трупів показала, що Вавжинец Германовскі помер від ударів по голові, а його жінка — від світляного газу. Поліція арештувала 30-літнього сина Германовских, а цей, як каже поліція, вже признався до вбивства батька, мовляв, в обороні матери, побиваної батьком. З донесень видно, що поліція не виключає, що син убив і матір.

Які міркування викликує таке донесення? Звісно, як у кого. Неодин, що не любить поляків, скаже, що це проявилася польська кров. Американці, що не люблять імігрантів, скажуть, що ось так поводяться зо своїми родичами іміґранти, чи там „форинери". Німці або жиди, що не люблять словян, можуть сказати, що це звичайна історія в словян. Можуть знайтися протестанти, що в тім факті знайдуть основу до нападу на католиків. Словом, кожний знайде в цій події підтвердження на свою ненависть, чи упередження.

Та чи оправдані ці міркування? Чи із стверджених фактів тієї події можна винувати всіх поляків, словян, або іміґрантів?

ПОЛЯК І ВБИВСТВО.

Читачеві такої новинки справа може видатися дуже простою: сталося вбивство, вбивником є поляк, отже вбивство випливає з національности вбивника.

Але чи приймилиб ми таке думання, якби так у цій події йшло не про поляка, а про українця? Чи приймилиб ми за правду, якби нам сказали, що вбивник поповнив убивство, бо він українець?

Можливо, що знайдуться люди, які скажуть, що як мова про поляків, то така думка правильна; а як мова про українців, то неправильна. Та чи це розумно так думати? Може ще хтось сказати, що це патріотично таке думати. Та чи не осуджуємо подібних думок у поляків як безглуздий патріотизм? Чи мало би в українців бути розумним патріотизмом те, що ми в поляків осуджуємо за безглуздий патріотизм?

ПРОСТОТА.

Вязання вчинку з національністю насувається на думку тому, що це дуже легка думка, а легка тому, що проста. Себто приймає, що в цій справі рішав лиш один чинник.

Тимчасом, як показує людський досвід, у таких подіях, які мають свої джерела в людській душі, справи бувають прості дуже рідко. Звичайно в них на людське поступовання впливали preріжні бажання.

Відомий американський учений Карл А. Менингер у своїй книжці „Людина проти себе", в котрій він подає незвичайно цікаві підсумки своїх широких розслідів над нищенням людини себе самою, він остерігає своїх читачів на самому вступі проти помилкового думання про кожне духове явище як просте. Він подає такий факт:

Одного пополудня по зачиненні банку банковий касієр замкнувся в канцелярії й застрілився. Самогубство людини з гарним і правильним доходом здивувало всіх. Та банкова контроля виказала в касі банку брак поважної суми грошей. Родина не вірила в це, але накінець мусіла прийняти просту думку: цей, так довго довірений чоловік не оперся покусі легкого доступу до грошей.

Кілька тижнів потім викрито інший факт, а саме, що цей касієр попри жінку мав іншу любку. Люди зробили простий висновок: до самогубства його загнала любовна афера. Мовляв, це була справжня причина самогубства. Як тверезий, порядний жонатий чоловік зайде собі в таку неморальну аферу, то скоро стратить честь і т. д. Він певно потребував багато грошей на удержання тої жінки. Це його й довело до самогубства.

Тимчасом його близькі приятелі знали про справу більше: вони знали, що він зо своєю жінкою був жонатий від двацятьох літ, а властиво ніколи не був її чоловіком, ні вона його жінкою. Казали приятелі: це жінка своїм ледовим холодом загнала його в обійми іншої жінки.

Але чи й це можна вважати за остаточну причину? — питається Менингер. Коли він і жінка не були подругами, то чому він не розійшовся з нею? Чомуж він жив з нею серед таких умовин 20 літ і пощо йому було з такою жінкою женитися?

І один чоловік, що знав самогубця від дитини, дав відповідь: „Ах, але ви не знали його матери! Це теж була жінка з ледовим серцем, котра не цікавилася дітьми, але грішми. Не дивниця, що він не потрапив собі розумно вибрати жінки, або зажити з нею в задовільнійший спосіб. Та якби ви лише знали його матір"...

Ось так те, що видавалося таким простим, стало складним. Чим далі йти в минулість, тим більше виринає можливих причин і мотивів поступовання цього чоловіка. Що спершу виглядало простим, стало складним.

ЛІК НА ЗЛОЧИН.

Під таким заголовком „Манчестер Ґардіен" доносив свого часу про появу цікавої книжки англійського публіциста Генрія Т. Ф. Ровдеса: „Злочинці, на яких ми заслугуємо".

Як відразу видно з заголовка книжки, автор припускає, що на деякі злочинства громадянство собі заслугує, себто воно своїм поведенням людей до таких злочинств доводить. Ровдес каже, що нинішне громадянство, оперте на інстинкті добування майна, мусить з конечности річей заставляти багато людей добувати собі маєток незаконними способами. Він виказує цифрами, що в модерних краях виразно видно зріст злочинців того роду, головно серед молоді.

Коли це правда, що громадянство доводить людей до злочинства, то коли спитатися, що на злочинства робити, щоб їх не було, треба дати відповідь: Треба наперед постаратися, щоб громадянство не робило тих річей, що людину доводять до злочинства. Колиж мова про громадянство, то зараз виринає питання: Котре громадянство? Чи, наприклад, у факті Германовских винувате польске громадянство в Америці? Чи може американське громадянство?

ДІТИ Й ТЕЛЯТА.

Писав недавно один американський місячник для родичів, що він не має про ніяку справу стільки листів, скільки він має запитів від родичів про те, як робити дітей правдомовними, послушними, чемними, уважливими, тощо.

Каже редакція того місячника, що дехто дожидає на ці запити простої відповіди. Мовляв, дехто хоче мати такі прості поради про виховання, як прості правила мають фельдфеблі на навчання рекрутів.

Одначе, каже редакція, таких простих порад вона дати не може. „Якби виховання дітей було такою простою справою, як хования телят, пацят або ягнят, то легко було би подати тверді правила й казати їх держатись, і можнаб опісля ручити за успіх". Духові справи такої простоти не мають. Хто про такі справи хоче думати, мусить згори зректися думки про їх простоту.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Наради українського жіноцтва в справі віча.

Дня 28. травня відбулися спільні наради злучених жіночих організацій у Ню Йорку в цілі влаштування протестаційного віча проти безправного і безоглядного переслідування українського народу на рідній землі.

Наради відкрила голова С. У. А., п. Вагнер, зясовуючи ціль нарад і виявляючи радість з цього, що тутешне жіноцтво зрозуміло важку хвилю і, поминаючи партійні і релігійні ріжниці, численно прибуло на збори.

Нарадами проводила п. Середа, заступницею була п. Вагнер. У нарадах взяли участь: відпоручниці централі Союзу Українок і Червоного Хреста ОДВУ, як також представниці відділів тих організацій, а далі представниці сестрицтв. Попри представниці були приявні і гості.

П. Середа повідомила зібраних, що вже зроблено в справі віча і яка ще праця повинна бути виконана. Віче має відбутись в COOPER UNION HALL у Ню Йорку, в суботу, 4-го червня, в годині 7. вечором.

П. Середа переказала коротко, проти чого будемо протестувати, а це:

В перший мірі проти припинення діяльности Союзу Українок у краю й закриття жіночих часописів „Жінка" й „країнка", проти розвязання т-ва „Сила", загарбання спортової площі Сокола-Батька і заборони свят Просвіти.

Вибрано комітет, у якого склад увійшли громадянки: Бодак, Середюк, Гурин, Гладун, Колтун, Сцібайло. Пресова комісія: Штогрин, Дембіцька, Демидчук, Галичин.

- Для преси англійською мовою: Пізнак, Кусий, Боднар, Гамкало.

На вічу буде промовляти багато бесідників від ріжних організацій жіночих і чоловічих. Робиться заходи дістати також представниці американських і чужинецьких організацій. Жінки докладають старань, щоб віче випало якнайкраще. Загально можна було завважити велике співчуття з Рідним Краєм і велике обурення на ворогів.

На зборах виявилася солідарність і єдність духа нашого жіноцтва. Жінки охотно приймали наложені на них обовязки, а й самі зголошувались до праці. Так і повинно бути. Особливо в таку важку хвилю, як теперішня, у нас не сміє бути поділу і ворожнечі. Ми всі один народ, одна наша ціль, одно змагання.

Тепер саме час, коли еміграція наша мусить сказати своє слово, коли наші жінки і чоловіки мусять стати рука в руку в зорганізовані ряди і показати перед світом, що є кому упімнутися за нашими сестрами і братами, які так мучаться в Рідним Краю. Віримо, що не знайдуться такі, якіб не прийшли на це віче і своєю приявністю не запротестували проти варварського поступовання нахабної Польщі.

В нас, українців, мягке серце. І тому ми ніколи не відказуємо помочі Рідному Краєві. Тим більше не відмовмо її тепер, коли він її так потребує.

Надіємося, що велика саля COOPER UNION HALL не буде могла змістити тих, що прийдуть. Бо в кого бється українське серце, той буде на вічу, щоб разом в один голос піднести великий голос протесту і дати знати світові, які дикі варварства діються у „культурній" Польщі.

О. Штогрин.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Заходи коло будови Українського Дому.

Про що часто говориться і що загал уважає зрозумілим, на ділі стрічається з великими трудностями. Ось як наприклад наше важке діло будова Народнього Дому в Нюарку. Хто про нього не говорить? Хто не забирає голосу в цій справі? Діється і таке, що хто чим менше знає про це, той видає себе за тим більшого знавця справи... Якби так була сила заставити його до роботи, тоді напевно станув би він перед цілою низкою загадок, трудноців, і щойно тоді набрав би може потрібної скромности. На наш жаль, а на превелику радість невідповідальних одиниць, нема сили заставити їх до праці та приневолити бодай одну хвилину присвятити своє знання і сили тому ділу, за котре так легко вони заступаються тільки на словах.

Коли наша громада ще не могла досі похвалитися розвитком цього діла, то це тому, що серед громадянства нема поважного підходу до справи. Та коби то громадянство мало тільки один вид, то справа ще була би легка, але люди мають без ліку видів. Вони стоять на ворожих до себе становищах, та закликають всіх і вся до себе, в імя високої ідеї! Від нашого рішення повинно залежати, котрій спільноті поможемо до перемоги. Але з заложеними руками не очікуймо, щоб нам хто зробив!

В нас повинна бути дисципліна й охота до корисної народньої роботи. Ставаймо всі разом, старші і молодші, до важної праці будови своєї хати! Це буде в користь нам самим.

Всі народи зрозуміли вагу таких осередків народнього життя. Всі почали творити власні народні станиці національного виховання для своєї молоді. Тому й ми не хочемо, щоб наша молодь була остання. Повірмо, що спільними силами виконаємо високе завдання, на користь і славу українському народові в Нюарку! Покажім, що ми розуміємо громадянську дисципліну. Як відомо з оголошення в тій справі ми запросили вас на гостину, на якій обговоримо важніші справи будови Українського Дому в Нюарку.

Г. Дідоха.

но, коли говорила. В її очах блистіли сльози, обличчя палало гарячим вогнем краси.

— Тому краще смерть, ніж зносити таке бідне життя!

В душі Жибрика зродилось нове рішення. На самогубство маю ще досить часу — подумав собі — й тому, заки заберусь до пекла, зроблю щасливим це безталанне, гарне сотворіння.

— Маєте правду, панночко, — сказав голосно — але через те не мусите відбирати собі життя. Я вас з цієї біди висвободжу. Ходіть до мене, станьте моєю дружиною. Нічого від вас не хочу, хіба того, щоб ви жили так, як ви бажалиб собі жити. Ви є найгарнішою дівчиною, яку я бачив у моїм житті; буду старатися, щоб ані одно ваше бажання, ані одна-однісенька ваша забаганка не залишилась нездійснена. Годитесь?

Дівчина була така здивована, що й не могла йому відповісти. Мовчки, цілковито заморочена, пішла з молодим чоловіком. Щойно на вулиці Вацівський спромоглась перед запертою крамницею промовити:

— Нині по обіді бачила я тут у викладовій скрині дві чудові блакитні жупани. Довгі аж до колін, з коміром з червоного оксамиту, з золотими шнурками...

IV.

Скоро повінчались. Очевидно блакитну сукню купили відразу, крім того купили ще чотири рожеві, шість білих, три зелені і дві чорні. Жіночка була невимовно щаслива; цілий Божий день від білого ранку аж до темної ночі бігала купувати собі „найпотрібніше": у швачки, ювеліра, модистки, у торговця килимами і в сто інших купців і торговців, без чого гарна панунця не могла обійтися. Жибрик помагав їй у цьому всьому в надії, що це її скоро змучить і що це їй переїсться, але жінка взагалі не показувала і найменшої втоми.

Шість тижнів ходили вже від крамниці до крамниці, а всетаки ще ані половину „найпотрібнішого" не купили. Жибрик ішов саме зо своєю дружиною від кушніра. Був уже вечір і жінка швидко йшла біля мужа.

— Спішім — сказала — ювелір мені сказав, що має три направду гарні перли; якась графиня мабуть веде з ним переговори щодо цих перел і коли їх ще нині не куплю, вона здобуде їх.

— Иди тільки й купи собі їх — відповів на це змучений Жибрик, — а я почекаю на тебе тут перед крамницею.

Жінка ввійшла до крамниці. Жибрик, оперщись об ріг скрині, чекав на неї. Нараз почув, що хтось легенько сягнув йому до кишені штанів. Він хутко оглянувся і тільки помітив, що якась чорна постать зараз біля нього запалася в землю. Побачив тільки хвилиночку її обличчя і відразу пізнав в ній того старого в окулязник! Чорт узяв від нього мішок з дукатами. Сягнув до кишені. Бездонний мішок — зник! орт у зяв від нього мішок, хоч гарна панянка закупила собі тільки половину „найпотрібнішого".

З мадярсього переклав
Д. Беркут.

ПОДЯКА

ШІКАГО, ІЛЛ.

Ми, родина покійного Івана Дацьків, члена і довголітнього секретаря Братства св. Отця Николая, відділу 106. У. Н. Союзу, складаємо щиру подяку головному урядові У. Н. Союзу за те, що нам виплатив посмертне так скоро і начас.

Ми переконалися, що У. Н. Союз є справедлива запомогова організація, яка дбає про своїх членів та їх родини. Ми, як члени У. Н. Союзу, кличемо до всіх українок і українців, старших і молоді, котрі ще не є членами У. Н. Союзу, щоби всі вступали в члени У. Н. Союзу і будували У. Н. Союз ще більшою і сильнішою запомоговою організацією.

Рівнож складаємо подяку місцевим урядникам і членам Братства св. Отця Николая за їх труд і останню прислугу та участь у похороні. Дякуємо теж усім знайомим і кревним за цвіти та за те, що потішали нас учасі нашого горя і смутку по причині втрати дорогого нам мужа і батька.

Марія Дацьків, вдова; Теодор, Іван, Михайло й Анна, діти. (огол.)

ЖИТТЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ЛІТ 40.

Мужчинам, що стратили силу, лік St. Leons No. 1. за $3. **Жінкам,** пригнобленим, лік додасть вам енергії, $1. Жінки вразі здержання, спізнення або болів місячного періоду, горошини $2. Без ріжниці, якого ліку ви потребуєте, ми вам зробимо. Кожний наш лік ґарантований. Належитість присилати почтовим переказом: пересилку ми самі оплачуємо. Писати до нас з повним довірям: на відповідь залучити марку. Адресувати так: 58

S-ST. LEONS INSTITUTE,
309 — 5th Ave., New York City.

ОГОЛОШЕННЯ ВІД УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ALLENTOWN, PA.

Подається до відома всім українцям, що замешкують
LEHIGH VALLEY COUNTY,
що УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ALLENTOWN, PA., влаштовує
3. ЛИПНЯ (JULY) Ц. Р.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

Пребагата й цікава концертова програма. Свої й чужі визначні бесідники.

Просимо ласкаво дооколичних громад стриматись на цей день в себе від всяких імпрез, а прибути ґреміяльно до нас.

УВАГА, ЙОНГСТАВН, О., І ОКОЛИЦІ!

Злученими силами: укр. прав. громади і 18 укр. національних організацій, як: новозорганізованого від. 28 ОДВУ, відділів Союзів, Нар. Помочі, клюбів і інших, уладжується тут

ПЕРШИЙ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ
В НЕДІЛЮ, 5. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938.
в парку „ЛІБЕРТІ ҐРОВ" при ШЕРОН ЛАЙНІ, стоп 29.
Початок у годині 1. пополудні.

До танців грає першорядна орхестра **Мир. Желехівського з Пітсбурга.**
Смачні перекуски домашної кухні, холодні й гарячі напитки.

Програма дня: год. 4. пополудні: виступ місцевого хору укр прав. парохії „Бандуриста", з рядом відповідних пісень; мужеський хор відспіває „Гамалію" і інші пісні. Виступ 90 дітей школи укр прав. громади з вправами. Хор і діти під управою всч. о. С. Мусійчука. Виступлять також сусідські хори. Будуть перегони, скакання в мішках, тягання шнура, молодечі гри і інші цікаві виступи. — Приходіть усі і заманіфестуймо наші націоналістичні сили та забавимося на свіжім повітрі. Будуть місцеві і позамісцеві бесідники. Головний бесідник **Вол. Душник,** редактор Націоналіста з Ню Йорку. **Вступ за добровільними датками.** 121,6,7

ВИКОННИЙ КОМІТЕТ ДНЯ:
о. С. Мусійчук, гоноровий предсідник і відвічальний за програму; **Василь Середніцький,** предс.; **Стефан (Плейтек) Заміщак,** сек.; **Богдан Кіхтан,** касієр; **Дмитро Федина,** секр.; **Юрій Присташ і Іван Баган,** дорадники (едвайзори); **пані Ф. Філь,** заст. предс.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК, ВІДДІЛ 6.,
:——::——: влаштовується :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 5. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938. Р.
НА НОРТ ҐУДМАН.

Початок у год. 2. пополудні. —— Вступ 10 центів.

Союз Українок має честь запросити Братства, Товариства й Сестрицтва та ввесь український загал до численної участи. До танців буде приґравати першорядна музика п. Мих. Юркова. Приходіть усі! За добру забаву ручить — **Комітет.** 127

ДІТРОЙТ, МІШ.

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 75. У. Н. СОЮЗУ,
:——::——: влаштовує :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
У ROOSEVELT PARK, EVERGREEN I. TIREMAN
(3 Blocks North off Warren)
В НЕДІЛЮ, 12. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938. РОКУ

Початок в полудне. ——::—— **Вступ 25 цнт.**
Вразі дощу забава в У. Н. Домі. 127,31

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГР. КАТ. ПАРОХІЇ В ПЕРТ АМБОЮ
ПРИ СПІВУЧАСТИ ІНШИХ ПАРОХІЙ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ
:——::——: відбудеться :——::——:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938. РОКУ
В DANISH GROVE, METUCHEN, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ГР. КАТОЛ. ДЕНЬ

11. г. А. М. Служба Божа: Їх Ексцеленція Кир Константин при співучасти укр. духовенства. Злучені хори метрополітальної округи. Управитель: п. Ст. Грабар. — **1. Р. М. Обід. — 2. Р. М. Виступи поодиноких укр. кат. хорів. — 3. Р. М. Танці:** Орхестра п. Й. Снігура. — **Вступ 50 ц. — Дохід на українські встанови в Стемфорді, Кон.**

DIRECTION: Route U. S. 1, N. J. 25 to the sign: Metuchen, N. J.; turn right to Main St., Metuchen, N. J.; pass under Lehigh Valley R. R. Bridge; take first road to the right. — Lincoln Highway to Metuchen, N. J.; pass L. Valley Bridge; take first road to the right. — Taxi from Penna R. R. Station, Metuchen, N. J., to Danish Grove. 50 ¢ for four passengers. 127

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО „ДНІСТЕР", ВІД. 361. У. Н. СОЮЗУ
:——::——: влаштовує :——::——:

ПІКНІК
ДНЯ 5. ЧЕРВНЯ 1938.

В УЛМЕР ПАРКУ (ULMER PARK) FOOT OF 25th AVE., BROOKLYN, N. Y.

Парк отворений від 10. години рано. ——::—— **Вступ 50 центів.**

Добірна музика під зарядом М. Сербинського. Забава до пізної ночі! За добру забаву ручить — **Комітет!**

DIRECTION: Take at any B. M. T. Subway Station "West End Line" Coney Island Train, get of at 25th Ave. Station, Brooklyn, N. Y. Park at right hand. 126-7

УВАГА! БЕТЛЕГЕМ, ІСТОН І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ МІСЦЕВИХ ПАРОХІЙ
відбудеться

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН
В ЦЕНТРАЛ ПАРКУ
(CENTRAL PARK)
ПРИ ГОЛОВНІЙ ДОРОЗІ ПОМІЖ BETHLEHEM a ALLENTOWN, ЧИСЛО ДОРОГИ 22

В НЕДІЛЮ, 5. ЧЕРВНЯ 1938.
(SUNDAY, JUNE 5, 1938.)
ПОПОЛУДНІ 2:30 і ВЕЧОРОМ 7:00 ВІДБУДЕТЬСЯ В ТЕАТРІ ПАРКУ

КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА,
яка буде складатися з наступних точок:

1. **ПРОМОВИ** в анґлійській і українській мові.
2. **ОРХЕСТРА** п. С. Терлецького відіграє вязанку українських мелодій.
3. **ХОР** під управою п. О. Гринькова відспіває ряд українських пісень.
4. **ТАНЦЮРИСТИ** під управою п. М. Лаврика відтанцюють українські танки.
5. **РУХОМІ ОБРАЗКИ** (MOVIES).

По вечірній програмі **ТАНЦІ** до звуків 8-інструментової орхестри, **у великій парковій сали, до пізної ночі.**

Українці близьких і дальших околиць! Зарядіть собі прогульку до **Централ Парку** в цю неділю. Вільне і обширне поле до паркування автомобілів. 122,7

ПЕРЕМОГЛА ДИТЯЧИЙ ПАРАЛІЖ.

Джорджія Колмен була колись представницею Злучених Держав у пливанні на Олімпійських ігрищах. Потім вона занедужала на дитячий параліж і довгий час лежала немічна. Потім ходила на милицях. Накінець, як кажуть лікарі, її завзяття перемогло недугу зовсім і недавно вона відсвяткувала своє повне виздоровлення, перерізуючи драматично пилою свої милиці.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О.

Орґанізаційні збори.

Згідно з оповіщенням у „Свободі", зійшлися урядники відділів УНС 18-го травня ц. р. до Українського Народнього Дому на наради. По відкритті зборів п. О. Е. Малицьким і по прочитанні протоколу з попередніх зборів тимчасовим секретарем п. Т. Грицеєм стверджено, що були заступлені всі клівлендські відділи, а саме: відділ 15 заступав Йосиф Дольний, 102 — Ю. Гірняк і Д. Шмаґала, 112 — пп. Ґабрівська і Лялюк, 251 — Н. Страп, 266 — пп. Кокош, Боґус і Шашковська, 291 — Т. Грицей і В. Загаєвич, 334 — Морозович, Юрчишин, М. Стасів і Мураль, 336 — Г. Степаник, 358 — пп. С. Палівода, Гавриляк і Скуратко, 364 — А. Барбер, Сподар, Кравчук і О. Е. Малицький.

О. Е. Малицький представив коротко перебіг нарад на річнім засіданні УНС дотично організування, евентуально задержання молоді при УНС, заявляючи, що всі головні урядники дуже радо попирають утворення спортових дружин і інших забав для молоді при відділах УНС. Одначе через те, що УНС не має на це відповідних фондів, фінансування даних підприємств моглиб узяти на себе відділи УНС. Зате головна каса УНС могтиме час від часу також причинитися до евентуальних конечних видатків.

Дальше, на запив п. Малицького п. Гірняк, як предсідник від. 102-го, заявив, що урядники його відділу представили справу, обговорювану на попередніх зборах, одначе члени по довшій дискусії узнали, що неможливо накладати більше тягарів на членів, а з каси, колиб і дали одноразово яку квоту, то це не багато поможе справі. В той самий спосіб пояснювали справу інші урядники відділів: Морозович, Барбер, Гаврилюк і інші. Натомісць п. Дольний, секретар відділу 15, заявив, що молодь на спортові дружини й інші того роду забави може постійно давати вкладки. Те саме заявила і п. Пашківська з відділу 260.

О. Е. Малицький запропонував, щоб вибрати комітет відділів, котрий занявсяб цею справою і зібранням фондів шляхом уладжування ріжного роду імпрез усіми відділами, а далі, щоби приступив до дальшої праці в тім напрямі. Думку п. О. Е. Малицького попирали пп. Барбер з відділу 364 і Т. Грицей з відділу 291.

Одначе по ширшій дискусії, в котрій забирали голос крім названих повище, також пп. Ґабрівська, С. Палівода, Сподар і В. Загаєвич, на внесення п. Д. Шмаґали з відділу 102 ухвалено, щоб замісць комітету відділів тимчасово занялися цею справою головні урядники УНС, це є пп. С. Палівода й О. Е. Малицький, в той спосіб, щоб зажадали від секретарів відділів адрес молоді, котра вже належить до УНС в Клівленді, та влаштували кілька відчитів для молоді про УНС, і взагалі про Україну, а потім буде можна вибрати комітет відділів можливо таки з молоді.

На тім збори закінчено.

О. Е. Малицький, голова;
Т. Грицей, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В понеділок, 31 травня 1938. р., помер по довгій недузі в лічниці в Філядельфії

СТЕФАН РАТОВСЬКИЙ,

довголітній член У. Н. Союзу й Братства св. Юрія, від. 239.

Походив з Чарнилова, повіт Мазовецька, в Галичині

Залишив по собі жену та троє дітей.

Панахида для членів відбудеться в пятницю, 3. червня, в год. 3. ввечір, а похорон в суботу, 4. червня, в год. 9. рано з дому жалоби, 1501 N. Marshall Ave.

Земля Йому пером!

Бр. св. Юрія, від. 239. У.Н.С.

Даром пробка зілля
МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в конечності, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. **Мілертон не виробляє привички.**

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА вистане майже на цілий місяць.

Спеціяльна оферта читачам „Свободи" продовжена до 1. вересня 1938:

1 коробка Мілертону		$ 75
2 коробки	„	1.25
3 коробки	„	1.75
6 коробок	„	3,00
12 коробок	„	5.50

Питайте за зіллям Мілертону у вашій сусідній аптиці, але по цих знижених цінах можете дістати Мілертон лише в офісі Мілертону:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

Івась питає батька:

— А скажіть, батьку, чого це кітка і в ночі бачить?

Батько сердито: — Дай мені спокій із своїми вічними питаннями! Коли я був у твоїм віці, то я ніколи нікого не питався.

Івась: — Тому ви тепер і відповідати не вмієте...

ДЕ ЇСТИ СМАЧНО Й ДЕШЕВО

ПЕРШОРЯДНА ГОСТИННИЦЯ ВАСИЛЯ ЗАКАЛЮЖНОГО
1291 WASHINGTON AVENUE, BRONX, N. Y.
Щодня свіжі, добре зварені та смачні страви.
Обіди на неділю українського стилю.
СВІЖЕ І ДОБРЕ ПИВО І ЛІКЕРИ. — ЧЕСНА І ПРИЄМНА ОБСЛУГА.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИСТВА, УВАГА!

Це перший раз за трицять літ існування нашої фірми влаштовуємо

ПРОДАЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ШОВКОВИХ ПРАПОРІВ.

Ці прапори скраяні й пошиті по знавецьки з справжнього прапорового шовку, згідно зо специфікаціями американського уряду.

У цінах вже зарахована вся виправа, як: 2¼ цаля широкі щиро шовкові золотисто-жовті френзлі; пара чисто шовкових золотисто-жовтих кутасів зо шнуром; справжній дубовий держак, з двох частин, з подвійною шрубою у вставці; орел з солідного позолоченого бронзу, 6 цалів завширшки; пояс до ношення прапору і непромокальне покривало, а ця ціна виносить:

ЗА ПРАПОР ВЕЛИЧИНИ 4 і одна третя СТОПИ ЧЕРЕЗ 5 і пів (реґуляміцова величина американської армії) $45.00

Як хочете прапору іншої величини, то спитайте за нашу спеціяльну оцінку.

Памятайте, що не всі американські прапори однакові щодо якости й роботи.

Наші прапори ґарантовані так, що колíри на них не полиняють і не облізуть, а шовк не потріскає. Ця оферта кінчиться 1. червня 1938. ШЛІТЬ ЗАМОВЛЕННЯ ЗАРАЗ. 81

Eagle Regalia Company
298 Broadway New York, N. Y.
ВИРІБ ВІДЗНАК, ЛЕНТ, БРАТСЬКИХ ПЕРСТЕНІВ, ПЕЧАТОК І Т. І.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вилсон, пок. премієр Клемансо, бувший премієр Лойд Джордж, президент Френклин Рузвелт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цеї хитрої штучки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що **втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.**

Накладом **„Бібліотеки для всіх"** у Львові

— вийшла —

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого анґлійського письменника **Конана Дойля:**

ч. 1. Душоґубство в Абей Ґрендж. ч. 4. Чоловік з близною.
ч. 2. Пестра стяжка. ч. 5. Відтятий палець.
ч. 3. Захований клейнод. ч. 6. Шість Наполеонів.
ч. 7. Танцюючі фіґурки.

Кожна книжечка цеї серії становить собою цілість.

Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти зо собою в кишеню блюзки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів!

Замовляйте в книгарні „Свободи":

"SVOBODA,"
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ВІДЧИТИ, ВІЧА Й ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ.

У СПРАВІ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ., відбудуться у суботу, 4. червня 1938., у церковній салі, 249 Корт стр. у Нюарку **ЗБОРИ-ГОСТИНА. Початок 8. год. ввечір. ВСІ ЗАПРОШЕНІ.** 125

Бизнесові Нагоди

НА ПРОДАЖ дво-фамілійний дім, 6 кімнат у кожнім крилі дому, легкий до винайму. Електричне освітлення, вода, форнес, 1 акер дуже доброї землі, курники, ґарадж. Гарне положення в містечку, близько школи, фабричного ставу й тартаку. „Трок", шафа в кухні і всі фармерські знаряди. Ціна $3,500, половина готівкою. Голоситися до: **Paul Hochla, Box 133 R. D. № 1, Stafford Springs, Conn.** 126-8

С. В. ҐОЛІНСЬКИЙ реґістрований архитект.
Радить і робить поміри у будовах домів, приватних чи народних, церков, публичних галь. Пишіть:
S. W. GOLINSKI, 420 Grove St., Irvington, Newark, N. J.
Телефонуйте: **Essex 3-5166.**

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА. Сонник з нумерами 40 ¢. **Чеснота горою**, дуже інтересна повість, 20 ¢. **Тарзан**, історія про молодця, котрий виріс серед малп, 25 ¢. **Дівчина**, з котрою не повинно женитися, лише для дорослих хлопців і дівчат, в українській мові; коли не одержите цеї книжки у вашій книгарні, ордеруйте впрост від нас. Ціна $1. Пришліть на рахунок 10 ¢ марками, а решту заплатите, коли одержите книжку. **S. KULYNYCH, 418 E. 9th St., New York City.**

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as $150.
Telephone: Orchard 4-[illegible]

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (8)

З завзяттям, гідним доброго вояка, капітан Д'Альберт рішив сам повести експедицію в ціли схоплення таємничого білого чоловіка, що то, за словами хитрого араба, підбурював тубильців проти влади. Хоч нетри в тих околицях були впрост необмежені, то проте за довгий час своєї військової карієри він ніколи ще не випустив з рук того, кого хотів.

Та тим лекше було для нього схопити Тарзана, який цілком не був тим, чим його старався зробити Абдуль, і тому навіть не старався ховатись від влади. Він найспокійніше вандрував собі по нетрах і по дикунських оселях, показуючи хлопцям ріжні таємниці Африки. Хлопці були захоплені таким життям, а Док таки не скривав свого задоволення і висказував його словами.

Джа-баль-джа, освоєний лев Тарзана, по якімсь часі відлучився від них і пішов собі в ліс ловити добичу. Він сам мусів здобувати собі добичу, як на короля звіринного світу пристало. А Дик і Док тимчасом прислухувалися до ріжних звуків звіринного світу, передівсім до малп, що гралися на галузях дерев. Вони наче пізнавали, що хлопці новики, і реготалися з них.

На них то по коротких розшуках натрапив капітан Д'Альберт. В ту хвилю хлопців при Тарзані не було. Побачивши Д'Альберта і його вояків, Тарзан сам пустився до них. Він не прочував нічого злого. А капітан тимчасом промовив до своїх вояків: „Це той, що ми його шукаємо". Всі вояки прибрали насторожену поставу і чекали дальших приказів.